

ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಕಾಳಜಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅವಕಾಶ ಬೇಡವೆ?

ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ರಾಜಕೀಯಕರಣಗೊಳಿಸಿವೆ. ಇದರ ಮುಂದುವರಿದ ಭಾಗವಾಗಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕೊನೆಯ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವೇ, ಈ ಹೊತ್ತಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ-ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ನಿರ್ವಾತ.

ಜನಪರ ಸರ್ಕಾರವೊಂದರ ಯಶಸ್ಸು ಅದರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಳಜಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಸರ್ಕಾರವೊಂದಕ್ಕೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಳಜಿಯಿದ್ದರಷ್ಟೇ ಸಾಲದು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಳಕಳಿಯೂ ಅಗತ್ಯ. ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದ ಕಾಳಜಿ ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಜಡವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ; ಮಾನವೀಯ ಸ್ವಂದನಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾತಿಗೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ, ವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಹಿರಿಯ ಕಲಾವಿದ, ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಕನೂರಿನ ಬಾಬಣ್ಣ ಕಲ್ಪನಿ ಅವರ ನೋವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಜೀವನದ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಹನ್ನೆರಡನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದ ಬಾಬಣ್ಣನವರು, ತಮ್ಮ ತೊಂಬತ್ತರ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ರಂಗಭೂಮಿಯ ನಂಟನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಸಿನಿಮಾ ಹಾಗೂ ಕಿರುತೆರೆ ಧಾರಾವಾಹಿಗಳಲ್ಲಿ ನಟಿಸಿದ್ದ ಅವರ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸಾಧನೆಗೆ 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನ ಗುಬ್ಬಿ ವೀರಣ್ಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದೊರೆತಿದೆ. ಸುಮಾರು ಎಂಟು ದಶಕಗಳ ರಂಗಭೂಮಿ ಸೇವೆಗೆ ದೊರೆತ ಗೌರವ ಬಾಬಣ್ಣನವರಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಸಂತಸ ತಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಸಂತಸ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಉಳಿದು, ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ದಿನದ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲೇ ಬಾಬಣ್ಣನವರು ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ (ಡಿಸೆಂಬರ್ 10ರಂದು). ಈ ಮೂಲಕ ಹಿರಿಯ ರಂಗಕರ್ಮಿಯೊಬ್ಬರ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳನ್ನು ಕೊಂಚವಾದರೂ ನಿರಾಳಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಇಂಥ ವರ್ತನೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾಳಜಿಯುಳ್ಳ ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶೋಭೆ ತರುವಂತಹದಲ್ಲ.

ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಎನ್ನುವುದು ಕೆಲವರ ಪಾಲಿಗೆ ಅವರ ಕೀರ್ತಿ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವ ತುರಾಯಿಯಂತೆ ಕಾಣಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ, ಕೆಲವು ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ದೊರೆಯುವ ಮೊತ್ತ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಅನ್ನದ ದಾರಿಯೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಹಲವು ಕಲಾವಿದರು ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ತೊಂದರೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಣಕಾಸಿನ ತೊಂದರೆಯ ಜೊತೆಗೆ ವಯೋಸಹಜ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಹಣ್ಣಾದವರಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ಹಣ್ಣಾಗಿಯೇ ನೇಪಥ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿದ ಕಲಾವಿದರ ಸಾಲಿಗೆ ಬಾಬಣ್ಣ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಕೊನೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಅನುಭವಿಸಿದ ಸಂಕಟ ಹಾಗೂ ಹಠಾಶೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿಯಾದರೂ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಗುಬ್ಬಿ ವೀರಣ್ಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಐದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ಅವರ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಸಹ್ಯವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿತ್ತು. ಆ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಹುಸಿಯಾಗಿಸಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಜಡತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಬಾಬಣ್ಣನವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಗೌರವ ಹಾಗೂ ನೆಮ್ಮದಿ ಮರೀಚಿಕೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವೊಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವಂದನಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗ ಇಂತಹ ಅನಾಹುತಗಳು ಘಟಿಸುತ್ತವೆ.

ವಿವಿಧ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರ ನೇತೃತ್ವದ ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಯೋಜನೆಗಳು ದೇಶದ ಗಮನಸೆಳೆದಿವೆ. ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಳಜಿ ಪ್ರಶಂಸಾರ್ಹ. ಆದರೆ, ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿರುವುದು ದುರದೃಷ್ಟಕರ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹೆಚ್ಚೂ ಕಡಿಮೆ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿವೆ. ನಾಡು-ನುಡಿಗಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ತ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ನಿಷ್ಪ್ರಿಯಗೊಂಡಿವೆ. ಚಲನಚಿತ್ರ ರಾಜ್ಯಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಐದಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನನೆಗುದಿಗೆ ಬಿದ್ದಿವೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಒತ್ತಾಸೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕವೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದ ಘಟನೆಗೆ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ತುಂಬಿದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ, ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸ್ಮರಣೀಯವಾಗಿಸಲೆಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಯಾವ ಯೋಜನೆಯೂ ರೂಪುಗೊಂಡಂತಿಲ್ಲ.

ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಾಧಕರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕೊಟ್ಟು ಗೌರವಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರ ಅವರಿಗೆ ಮಾಡುವ ಉಪಕಾರವಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ರಾಜಕೀಯಕರಣಗೊಳಿಸಿವೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವವರಿಗೂ ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಮುಂದುವರಿದ ಭಾಗವಾಗಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕೊನೆಯ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವೇ, ಈ ಹೊತ್ತಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ-ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ನಿರ್ವಾತ.

ಕಲಾವಿದ ಬಾಬಣ್ಣನವರ ಸಾವು ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜಡತೆಗೆ ಔಷಧಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದ್ಧತೆಯ ಪರಾಮರ್ಶೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬೇಕು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಳಜಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಆರೋಗ್ಯವೂ ಸೇರಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮರೆಯಬಾರದು.

■ ರಘುನಾಥ ಚ.ಹ.

